

Nagy Klára:

Az önvédelemhez való alkotmányos alapjog és a jogos védelem

(Rezümé)

PhD hallgató, SZE-ÁJK Doktori Iskola

Konzulens: Dr. M. Nyitrai Péter tanszékvezető egyetemi docens

Előadásom témájául az Alaptörvény 5. cikkében rögzített jogos önvédelem elvének deklarálása szolgál, miszerint „*mindenkinek joga van törvényben meghatározottak szerint a személye, illetve a tulajdona ellen intézett vagy az ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához.*”

Az Alaptörvényben rögzített jogosultság tartalmilag eltér a Büntető törvénykönyvben már megismert jogos védelem szabályaitól. Az Alaptörvény kifejezetten az önvédelem elvéről szól, és nem biztosítja ezt a jogot a közérdek, illetve más személye, vagyona elleni jogtalan támadással szemben. Ez természetesen nem eredményezi azt, hogy a Btk. hatályos rendelkezései alkotmányellenessé válnának, pusztán az alkotmányozó hatalomnak azt a szándékát fejezi ki, hogy az önvédelemhez való jogot alkotmányos szintre kívánja emelni.

A jogos védelem alkotmányos alapját a hatályos Alkotmányban kifejezetten nem találjuk meg, ugyanakkor annak alkotmányos megítélése nem vált kétségessé. A 23/1990. (X. 31.) AB határozatban Sólyom László alkotmánybíró a párhuzamos véleményében részletesen foglalkozik ezen jogintézmény alkotmányos alapjaival.

Az Alaptörvény ezen deklarációja lehet pusztán szimbolikus jelentőségű, de lehet olyan előírás, amely a jövőbeli jogalkotói attitűdöt tükrözi. A téma szempontjából megkerülhetetlen annak vizsgálata, hogy a 2012. január 1-jétől már alkotmányos jogosultságként rögzített önvédelem elve a jogalkotás szintjén milyen változásokhoz vezethet. Az nem lehet kérdéses, hogy az önvédelemhez való jog rögzítése egyértelműen a jogszerűség talaján álló, megtámadott személy pozícióját erősíti.

Előadásomban ennek megfelelően ki kívánok térni arra, hogy az Alaptörvény ezen deklarációja a Büntető törvénykönyv jogos védelemre vonatkozó szabályaiban milyen változást idézhet elő, illetve más jogszabályokat mennyiben érinthet, így különösen a fegyvertartás liberalizálásának lehetőségét.